

Svar på promemorian Ds 2021:27

Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet

Folkuniversitetet är ett studieförbund som vid sidan av folkbildningen har verksamhet inom hela utbildningsområdet. Vi är också sedan länge leverantör av tjänster till Arbetsförmedlingen och har erfarenhet av att framgångsrikt kombinera våra olika verksamheter, till gagn för individen och samhället.

Yttrande

Folkuniversitetet har inget att erinra mot de föreslagna lagändringarna men har ett antal övriga kommentarer till den föreslagna förändringen.

Övriga kommentarer i korthet

För att den idéburna sektorn ska kunna göra mer betydande insatser inom arbetsmarknadspolitiken, måste man tydligare ange att idéburna aktörer ska beredas ökade möjligheter att ingå i verksamheten och säkerställa att så sker.

Arbetsförmedlingens förfogar över en stor mängd stödinsatser men verktygen används inte, till nackdel för de arbetssökande. Utan mer uttalade anvisningar om att utnyttja hela verktygslådan, är risken att utbudet likriktas ytterligare vilket skulle leda till att alla inte får det individuella stöd som de har rätt till.

Samverkan med idéburna aktörer

Folkbildningens aktörer gör redan idag vissa insatser inom det arbetsmarknadspolitiska området. Folkhögskolorna har verksamhet inom etableringsuppdraget. Studieförbunden har genom projekt som AMNI-kurserna (arbetsmarknadsnära insatser på distans) visat hur man kan snabbt få kompetenshöjande insatser på plats.

Ansatsen i promemorian är god och det beskrivs särskilt att idéburna organisationer ska finnas med som aktörer i arbetsmarknadspolitiken och den reformerade verksamheten. Tyvärr saknas konkreta förslag om hur detta ska ske.

Positiva skrivelser om deltagande från idéburen sektor har förekommit tidigare utan att det givit något nämnvärt resultat, och andelen idéburna aktörer bland Arbetsförmedlingens leverantörer är låg. En arbetsgrupp med representanter för Arbetsförmedlingen och Studieförbunden i samverkan som sökte former för att öka samverkan med folkbildningen lades till exempel ner utan att några resultat hade uppnåtts.

Vi tror inte att Arbetsförmedlingen på eget initiativ kan öka, eller främja, möjligheterna för idéburna aktörer. Om Arbetsförmedlingen ska kunna ge förutsättningar för idéburen sektor måste detta tydliggöras. Ett möjligt tillvägagångssätt kan vara att ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att, på liknande sätt som skett i *analysuppdraget för matchningstjänster*, ta fram konkreta förslag på hur man kan använda idéburna organisationer i verksamheten, och hur de ska beredas möjlighet för deltagande. Man kan även i regleringsbrev till Arbetsförmedlingen kräva återkommande redovisningar om hur man arbetar med att förbättra förutsättningarna för idéburna aktörer.

En positiv utveckling skulle följa av ett ökat nyttjande av exempelvis IOP (Idéburet offentligt partnerskap) och reserverade kontrakt. Regeringen har en längre tid arbetat med beredningen av den tidigare utredningen *Idéburen välfärd* och man har nys överlämnat propositionen *Ett förenklat upphandlingsregelverk*. I båda fallen tror vi att ett ikraftträdande skulle vara till gagn för idéburen sektor.

Utöver detta vore det önskvärt med en bredare översyn av upphandlingslagstiftningen med utgångspunkt i den idéburna sektorn. Flera rapporter pekar till exempel på att Sverige i ett internationellt perspektiv har en striktare tolkning av gällande Eu-direktiv¹, till nackdel för idéburen sektor.

Individanpassade insatser

Olika typer av arbetssökande behöver olika insatser. Trots att Arbetsförmedlingen förfogar över en stor mängd av olika insatser, används de inte. Anvisningar av arbetssökande koncentreras till ett fåtal insatser, och andra upphandlade tjänster står nära nog utan deltagare.

Om den reformerade arbetsmarknadspolitiken ska bli framgångsrik måste myndigheten bättre använda bredden av insatser och inte binda sig vid vissa prioriterade grupper eller verksamheter. Promemorians skrivningar inom detta område är inte tillräckligt utvecklade för att säkerställa att arbetssökande får det stöd som gynnar dem och som de har rätt till. Den föreslagna reformeringen kan i värsta fall leda till en ökad likriktning av utbudet av tjänster.

Stockholm den 12 november 2021

Cecilia Palm
Generalsekreterare

¹ Hettne, Jörgen (2020) *EU-rätt som inte kommer från EU – om svensk överanpassning till EU:s regler. Bakgrundsrapport till Jämlikhetskommissionen*, Nyberg, Linda (2020) *Med marknaden som norm – EU:s statsstödsregler som politisk styrning*, Sieps, Wehländer, Caroline (2020) *Är offentligt finansierade tjänster i valfrihetssystem för arbetsförmedling, skola och hemtjänst förenliga med EU-reglerna om statsstöd? Arena Idé*